

2025-09-18, VGR Analys 2025:40

Delregionala digitaliseringsstrategier

En utvärdering av satsningen på delregionala
digitaliseringsstrategier vid kommunalförbunden

Datum: 2025-09-18

Dokumentnamn: Delregionala digitaliseringsstrategier. En utvärdering av satsningen på delregionala digitaliseringsstrategier vid kommunalförbunden

Diarienummer: MRU 2025-00311

Kontaktperson: Monica Emanuelsson, Koncernkontoret, samhällsanalys

E-post: monica.emanuelsson@vgregion.se

Rapporten finns tillgänglig på www.vgregion.se/analysportalen

Innehållsförteckning

Delregionala digitaliseringsstrategier	0
Innehållsförteckning	2
Sammanfattning.....	3
Inledning	6
Utvärderingens uppdrag	6
Utvärderingsfrågor	6
Metod.....	6
Rapportens disposition	7
Gemensam digitalisering.....	7
Fyrbodal.....	9
Göteborgsregionen	13
Boråsregionen Sjuhärad	16
Skaraborg	18
Analys	21
Digitaliseringsstrateg	21
Digital arena	23
Flernivåstyrning	24
Slutsatser och rekommendationer	26
Slutsatser	26
Rekommendationer.....	29
Bilaga intervjupersoner	32

Sammanfattning

Avdelning samhällsanalys har genomfört en utvärdering av satsningen på digitaliseringsstrategier vid kommunalförbunden. Projekten ”Gemensam digitalisering” har sedan oktober 2023 medfinansierats av miljö- och regionutvecklingsnämnden (MRU). Projekten avslutas per sista december 2025 med undantag av Sjuhärad som erhållit en förlängning till mars 2026.

Utvärderingen har haft fokus såväl på inriktning, genomförande som måluppfyllelse. Sammanlagt har 18 personer intervjuats, varav fyra intervjuer mer av sonderande karaktär. Vid en av intervjuerna deltog två personer. En digitaliseringsstrateg har i tillägg till intervjun även svarat skriftligt på frågorna. Även en genomgång av skriftliga underlag har gjorts. Det handlar främst om beslutsunderlag som VGR har.

Syftet med satsningen på digitaliseringsstrategier är att etablera en hållbar regional och delregional struktur för samverkan och koordinering inom digitalisering. Det handlar om att med hjälp av en digitaliseringsstrateg stärka det delregionala arbetet med kraftsamling digitalisering och i det regionala digitaliseringsrådet.

Sammanfattningsvis är respondenterna i huvudsak nöjda med digitaliseringsstrategernas roll i form av skapa nätverk med kommunerna, lyfta in digitaliseringen både till de som arbetar mer verksamhetsnära men också att de är en samtalspartner med till exempelvis regionen. Flera påtalar dock att de fortfarande är i uppstarten. Detta gäller inte enbart de som hade en försenad projektstart.

I besluten för projekten anges tre mål. Den första målet handlar om att etablera långsiktiga hållbara strukturer på delregional nivå för samordning av det digitala utvecklingsarbetet. Det finns idag digitaliseringsnätverk i respektive delregion. Den bild som också ges är att frågan om digitalisering är prioriterad hos kommunerna. Detta torde tyda på att det finns en möjlighet till att arbetet blir bestående.

Det andra målet är att det ska vara ett ökat antal kommuner och andra aktörer som deltar i kraftsamling digitalisering och dess aktiviteter. Vad gäller kommunerna bedöms merparten delta i och med att det nu finns digitaliseringsnätverk i respektive delregion. Strategerna deltar även i det regionala digitaliseringsrådet och kan därmed arbeta tillsammans med regionens i en flernivåsamverkan. Om det är digitaliseringsstrategerna som bidragit till ett ökat antal deltagande kommuner går inte att besvara då

vissa respondenter anger att de redan innan projektet arbetat aktivt med frågan, och digitalisering är ett område som även är prioriterat nationellt.

Om digitaliseringsstrategerna har nått andra aktörer i sin region är svårare att tydligt se utifrån intervjuerna. Eller i alla fall att det varierar för de olika delregionerna.

Det sista målet avser att en delregional samverkansarena med fokus på gemensamma digitala lösningar på samhällsutmaningar ska etableras. Detta mål bedöms inte till fullo ha uppnåtts. I Göteborgsregionen nyttjar man befintliga arenor vilket innebär att det inte har etablerats någon ny arena. Denna lösning bedöms utifrån intervjuerna vara ändamålsenligt hanterat. Vad gäller Skaraborg har man erhållit medel för att genomföra en förstudie om digital arena. Detta tyder på att det inte inom projektet för digitaliseringsstrategen var rimligt att etablera en samverkansarena. Detta gäller troligen de andra delregionerna också som endast under senaste tiden återupptagit frågan om digital arena. Under hösten 2025 kommer även Fyrbodal att genomföra en förstudie om en digital arena.

Digitaliseringsstrategen beskrivs ha en roll mellan mer verksamhetsnära genomförande (välfärd, utbildning mm) och digitalisering. Detta utifrån att kunna sortera i de behov som kommunerna lyfter och att sedan kunna koppla detta till vad som lyfts från nationell och regional nivå. Den bild som ges är att vissa kommunalförbund har valt att ha digitaliseringsstrategier som är mer av projektledare/samordnare, till andra förbund där strategen är mer av en ”expert” inom digitalisering. Det går inte utifrån utvärderingen se vad som är att föredra, och finns säkert även olika delregionala behov som styr. Det är dock viktigt att ha detta i åtanke då det i sig kan påverka kommande inriktning, genomförande och måluppfyllelse.

Det finns respondenter som lyfter att det är viktigt att det blir ”verkstad” i genomförandet snarare än samverkan för samverkans skull. Då många lyfter nyttan med att kommunerna samverkar kring digitalisering lyfts av vissa en viss oro när kraftsamling digitalisering eventuellt avslutas. Det finns de som lyfter att kommunerna behöver mer kunskap och stöd av såväl kommunalförbunden som regionen. Det sistnämnda handlar om att vissa frågor är viktiga att driva på regional nivå (här nämns IoT-projektet), medan andra frågor är viktiga att driva på delregional nivå (här nämns samverkan).

Rekommendationer

Att arbeta inom digitalisering där det händer mycket och fort kan vara svårt för till exempel kommunerna och då särskilt de mindre kommunerna att hinna med i utvecklingen. Det kan utifrån detta vara rimligt att

digitaliseringsstrategerna får ytterligare tid att arbeta vidare. Med detta sagt är det dock viktigt att en eventuell fortsättning tydligt visar vilken inriktning som är tänkt och att detta baseras på insatslogik utifrån respektive delregions behov och utmaningar.

Det får även bedömas som centralt att tydliggöra om och i så fall hur satsningen förväntas bidra till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin utifrån att digitalisering inte föreslås vara en kraftsamling från och med nästa år. Detta kopplar i sin tur till behovet och genomförandet kanske främst vad gäller en digital arena som torde vara den som i huvudsak kan förväntas bidra till den långsiktiga prioriteringen Stärka innovationskraften.

Utvärderingen har landat i följande rekommendationer:

- Utgå från insatslogik i framtagandet av en eventuell fortsättning.
- Tydliggör och konkretisera vad som avses med en digital arena för respektive delregion då det idag inte verkar finnas någon samsyn vad som avses.
- Om en digital arena förväntas vara en typ av innovationsarena liknande till exempel ASSAR i Skaraborg är det viktigt att kontakter med andra aktörer än kommunerna utifrån vad dessa aktörer ser som utmaningar och behov.
- Se över möjligheten att utveckla samarbetet än mer mellan digitaliseringsstrategerna.
- Om satsningen på strategier fortsatt kommer att erhålla medel från Västra Götalandsregionen bör en större utvärdering genomföras i slutet av den projektperioden för att få en bild över resultat och effekter hos deltagande aktörer.

Inledning

På uppdrag av Västra Götalandsregionens samordnare för kraftsamling digitalisering genomför avdelning samhällsanalys en utvärdering av satsningen på digitaliseringsstrategier som medfinansierats av miljö- och regionutvecklingsnämnden (MRU) sedan oktober 2023. Det handlar om ett projektbeslut¹ till respektive kommunalförbund. Projekten ”Gemensam digitalisering” följs löpande av staben regional utveckling enligt de rutiner som finns för projektstöd.

Utvärderingens uppdrag

Utvärderingen syftar till att utvärdera projekten ”Gemensam digitalisering” utifrån såväl inriktning, genomförande som måluppfyllelse.

Utvärderingsfrågor

Exempel på områden som kommer att behandlas i utvärderingen är:

- Hur har genomförts utifrån det tvådelade syfte som anges i beslutet?
- Vilka aktiviteter har genomförts? Hur har de genomförts?
- Hur uppfattar andra aktörer genomförandet?
- Finns upplevda hinder finns för genomförandet?
- Har uppsatta mål nåtts? Om inte varför?
- Hur ser kommunalförbundet på satsningen efter att projektet avslutas?

Metod

Tanken är att en utvärdering kan visa på hur man har genomfört sitt arbete, hur man når det syftet som lyftes avseende en digital arena samt mottagningskapaciteten av digitaliseringsrådets olika satsningar.

Då det är en mindre utvärdering är det ett fåtal kortare digitala intervjuer som kommer att genomföras. Utöver sonderande intervjuer med digitaliseringsstrategier handlar det kanske om 2-5 andra intervjuer per delregion med parter som deltagit i genomförandet på delregional nivå. En ambition har även varit att ha intervjuer med olika typer av aktörstyper

¹ Diarienummer: MRU 2023-00776 (Fyrbodalen), MRU 2024-00775 (Göteborgsregionen), MRU 2023- 00788 (Boråsregionen Sjuhärad) och MRU 2023-00785 (Skaraborg).

även om merparten är representanter från den kommunala nivån. Sammantaget har 18 personer intervjuats, varav fyra intervjuer mer av sonderande karaktär. Vid en av intervjuerna deltog två personer. En digitaliseringsstrateg har i tillägg till intervjun även svarat skriftligt på frågorna.

Även en genomgång av skriftliga underlag har gjorts. Det handlar främst om beslutsunderlag som VGR har.

Rapportens disposition

Rapporten börjar med avsnitt som beskriver utvärderingens upplägg och metod. Därefter beskrivs respektive projekt utifrån inriktning, mål, organisation och finansiering. De intervjuer som har genomförts lyfts i olika avsnitt i analysavsnittet. Rapporten avslutas med slutsatser och rekommendationer.

Gemensam digitalisering

Fyra projekt, ett per kommunalförbund, avseende *Gemensam digitalisering* har beslut för perioden oktober 2023 till december 2025. Respektive kommunalförbund erhöll beslut på 1500 tkr av miljö- och regionutvecklingsnämnden och lika mycket från Västkom. Vissa kommunalförbund hade svårt att få till en anställning av digitaliseringsstrateg vilket innebar att Göteborgsregionens kommunalförbund startade sitt projekt i januari 2024 och Boråsregionen startade i april 2024. Fyrbodals kommunalförbund var utan en strateg under ett par månader i början av 2025 i samband med personalbyte. Vad gäller Boråsregionen fick de efter begäran under sommaren 2025 beslut på förlängd projektperiod till mars 2026.

Även om förutsättningarna är olika för respektive kommunalförbund är syftet med satsningen att etablera en hållbar regional och delregional struktur för samverkan och koordinering inom digitalisering. Det handlar om att med hjälp av en digitaliseringsstrateg i respektive delregion stärka det delregionala arbetet med kraftsamling digitalisering och i det regionala digitaliseringsrådet.

Angivna mål för projektperioden är:

- Etablering av långsiktiga hållbara strukturer på delregional nivå för samordning av det digitala utvecklingsarbetet

- Ett ökat antal kommuner och andra aktörer som deltar i kraftsamling digitalisering och dess aktiviteter
- Etablering av en delregional samverkansarena med fokus på gemensamma digitala lösningar på samhällsutmaningar

I beslutet motiveras projekten genom att digitaliseringsstrategierna förväntas bidra till att:

- Kommunalförbunden tar en aktiv roll kopplat till de insatser som drivs av det regionala digitaliseringsrådet. Här nämns till exempel projekt som Regional samverkan för öppna data, Plattform för internet of things (IoT-plattform), Införande av säker digital kommunikation och Forum informationssäkerhet samt AI i kommuner. Den aktiva rollen förväntas bidra till att respektive delregion bättre tar tillvara på digitaliseringens möjligheter.
- Ett ökat antal kommuner och aktörer i näringslivet, akademi och civilsamhället samverkar, utbyter erfarenheter och kraftsamlingar i digitaliseringsfrågor. Här lyfts att respektive kommunalförbund förväntas skapa en digital arena med kommuner, VGR, statliga myndigheter, akademi, näringsliv, civilsamhället och andra relevanta aktörer med fokus på gemensamma lösningar på samhällsutmaningar.

Vidare angavs i ansökningarna att en långsiktig plan ska tas fram och finansiering för arbetet efter de två åren.

Digitalisering och regional utveckling

I den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021-2030 pekas digitalisering under de första fyra åren som en av fyra kraftsamlingar. Syftet med kraftsamlingarna är att förstärka arbetet med de långsiktiga prioriteringarna genom riktade resurser och samverkan. Det är i genomförandet av denna kraftsamling som besluten om digitaliseringsstrategier motiveras utifrån ett stort behov av hållbar delregional struktur där kommunalförbunden tar en aktiv roll.

Som anges i besluten för projekten förväntas en hävstångseffekt i den digitala transformationen komma till genom att en struktur för ett delregionalt ansvar både vad gäller projekt och samverkan skapas. Det förväntas också möjliggöra en delregional mottagarkapacitet för nationella satsningar där samordning är av vikt. På sikt förväntas satsningen hos kommunalförbunden ge en struktur för digitalisering som bidrar till bättre

invånarservice, ökad effektivitet och optimering av resurser samt ökad innovations- och attraktionskraft i Västra Götaland.

När denna utvärdering skrivs är en reviderad strategi ute på remiss där digitalisering inte föreslås vara en kommande kraftsamling.

Kopplingen till de långsiktiga prioriteringarna i den regionala utvecklingsstrategin anges handla om *Stärka innovationskraften* utifrån att en digital arena skapas som kan främja entreprenörskap av digitalisering som möjliggörare i omställningen till ett fossilfritt och cirkulärt samhälle. Kopplat till detta nämns även att lösningar med hög komplexitet och risk kan testas. Vidare förväntas även satsningen bidra till en omställning av arbetskraften samt till den långsiktiga prioriteringen Knyta samman.

Även om projektmedlen till digitaliseringsstrategerna ska bidra till genomförandet av kraftsamling digitalisering, är det också så att det under en längre tid har funnits en samverkan mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland kopplat till digitalisering. Till exempel formaliserades mål och samverkan redan år 2015-2016 i den regionala digitala agendan och det regionala digitaliseringsrådet bildades. Vidare har även Ubit² med koppling till bredbandsfrågor funnits sedan 2007/2008. Under en period återfanns övergripande digitalisering för kommunerna vid Västkom men i och med målbild gemensam vårdinformation, kom Västkom från 2020 att fokusera på e-hälsa. Därmed anges i beslutet till strategerna att det skapades ett tomrum för att "landa" lokala, regionala och nationella initiativ.

Övrigt i detta avsnitt lyfts bland annat den gemensamma inriktningen kopplat till bland annat mål och motivering av stöd. Till detta finns även ett underavsnitt för respektive delregion med mer specifik information kopplat till deras specifika genomförande.

Fyrbodal

Nätverk/samverkan

Sedan början av 2025 finns ett nytt mellankommunalt nätverk i Fyrbodal kopplat till digitalisering. Nätverkets huvuduppgifter är:

- Samordning

² En typ av rådgivningsbyrå för kommuner och fiberföreningar i Västra Götaland gällande bredbandsfrågor. Ubit-gruppen bildades årsskiftet 2007-2008 av VGR och kommunerna i Västra Götaland. <https://www.vgregion.se/regional-utveckling/omraden/digitalisering/bredband/ubit-gruppen/www.vgregion.se/>, 2025-08-12.

- Omvärldsbevakning och trendanalyser
- Beslutsunderlag och rådgivning kopplat till digitaliseringsinitiativ
- Öka takten i innovationsarbetet

Ordförande till nätverket är en kommundirektör vilket lyfts innebära en stark länk till kommundirektörsnätverket. Därtill lyfts att Fyrbodals har ett nätverk för informationssäkerhet, samt att de samarbetar med chefsnätverk i delregionen som socialchefs-nätverket och utbildningsnätverket.

I inkomna lägesrapporter nämns bland annat att strategen medverkat i olika verksamhetsnära nätverk i Fyrbodals där några också lyft behov att få hjälp i beredningen av olika projektinitiativ. Här nämns bland annat ett programdirektiv för fyra digitaliseringsinitiativ inom socialtjänsten. Vidare har strategen varit involverad i processen vad gäller AI i undervisning. De har även under vintern 2025 gjort en kartläggning kring kommunernas status inom SKR:s Handslaget för digitalisering³.

Vidare har en gemensam handlingsplan för 2025-2026 tagits fram. Efter att först ha tagit fram ett utkast valde man att arbeta om och ta fram en handlingsplan som var mer rimlig att kunna hantera. I beslutsunderlaget till handlingsplanen anges följande delmål:

- Stark samverkan där initiativ som etablering av det strategiska digitaliseringsnätverket och handlingsplanen bidrar till att just stärka samverkan mellan kommunerna och skapa gemensamma lösningar
- Livslångt lärande där förstudien ”AI i undervisningen”⁴ och det föreslagna efterföljande AI-projektet syftar till att utveckla innovativa utbildningsformer som stärker den digitala kompetensen.
- Robust och sammanhållen samhällsplanering där etableringen av ett informationssäkerhetsnätverk stärker kommunernas förmåga att hantera informationssäkerhet och minska sårbarheter i den digitala infrastrukturen.

³ Handslag för digitalisering är en strategisk agenda för välfärdsutveckling genom digitalisering som Sveriges kommuner har enats om. SKR, Adda och Inera har lett arbetet tillsammans.
<https://skr.se/skr/naringslivarbetedigitalisering/digitalisering/handslagfordigitalisering.6728.html>. 2025-08-29.

⁴ Förstudien pågick augusti 2024 till januari 2025. Miljö- och regionutvecklingsnämnden medfinansierade förstudien med 300 tkr.

Digital arena

I uppstarten genomfördes en översyn av befintliga strukturer inom Fyrbodals utifrån vad det fanns för nätverk och innovationsarenor kopplat till digitalisering.

Vad gäller en digital arena lyfts vidare att det redan 2018/2020 fanns en mötesplats (I care for Fyrbodals) i syfte att skapa en innovationshubb med samarbete med Innovatum och entreprenörer. Denna mötesplats finns inte idag utan under det nuvarande projektet har man ersatt detta med seminarier om till exempel 5G och inomhustäckning. Det lyfts att kommunerna har haft ett större intresse för detta än av en innovationshubb. Det lyfts också att man arbetar till exempel med gröna och blåa klustret där de lägger på ett digitaliseringsperspektiv.

En bredare typ av digital arena diskuteras dock fortfarande och i juni 2025 genomfördes en workshop om detta. En förstudie har nu startats med målet att vara klar i början av 2026.

Digitaliseringsrådet

Strategen deltar i digitaliseringsrådet. Då Fyrbodals fick en ny strateg under februari 2025 innebär detta till viss del att man inte har haft möjlighet att ta ett större ansvar för några delaktiviteter vid digitaliseringsrådet. Detta bland annat då nuvarande aktiviteter redan varit uppstartade. Den roll som man främst har tagit har handlat om att delta, hämta hem information och sprida denna. Strategen har till exempel involverat sig att få fler kommuner ansluta sig till IoT-plattformen samt deltagit i framtagandet av handlingsplanen för rådet 2026/2027. En än mer aktiv roll i digitaliseringsrådet anges kunna tas i kommande initiativ om dessa bedöms vara av intresse för Fyrbodals.

I intervjun lyfts att utmaningarna som finns för kommunerna kopplat till digitalisering är desamma för flertalet, men "hur'et" kan variera. Det bedöms därmed finnas ett värde av att samarbeta både med VGR genom digitaliseringsrådet men också med de andra strategerna.

Resultat

Genomförandet av projektet har ett antal indikatorer fastställda i beslutet. I tabellen nedan anges dessa. I samband med utvärdering ombads utfall lämnas även om projektet inte är avslutat. Utfall per augusti 2025 anges i tabellen nedan.

Tabell 1: Indikatorer i beslut för Fyrbodals kommunalförbund

Indikatorer	Förväntat	Utfall per aug. 2025
Antal delregionala aktörer som deltar genom projektet	20	15
Andel kommuner som deltar i länsgemensamma initiativ	50%	80%
Delregionalt digitaliseringsnätverk är aktivt	1	4
Andel kommuner som visar på ökad digital mognad	50%	75%

De delregionala aktörer som anges delta genom projektet är 11 av Fyrbodals 14 kommuner, samt kommunalförbundet Fyrbodals, Business Region Väst, Innovatum och Högskolan i Väst. De kommuner som inte deltar ännu är Dals-Ed, Uddevalla och Mellerud. Detta anges i underlaget kan komma att ändras då det primärt beror på omorganiseringar inom digitaliserings/IT-området.

Vad gäller nätverk lyfts, utöver digitaliseringsnätverket där digitaliseringschefer och strateger ingår, även ett nätverk för informationssäkerhet (för informationssäkerhetsansvariga), ett för digitalt stöd och IKT (DIKT), samt ett nätverk för digitalisering i vårdsamverkan.

Indikatorn som avser ”andel kommuner som visar på ökad digital mognad” kan inte mätas på samma sätt som 2024 då det genomfördes en analys om detta⁵. Bedömningen av kommunalförbundet är dock att man ser en ökad mognad i och med samverkan och delaktighet. Siffran 75 procent baseras därmed på en subjektiv bedömning av engagemanget från olika kommuner i två olika nätverk samt två olika projekt.

Finansiering

Nedan framgår hur medlen förväntas fördelas mellan olika kostnadsslag i beslutet, de medel som rekvirerats sedan projektet startade fördelade på kostnadsslag och slutligen hur mycket medel som kvarstår. Fyrbodals senaste inkomna rekvisition avser perioden fram till 2025-03-31. För de avslutade tre kvartalen återstår nästan 50 procent av medlen.

..

⁵ Mätverktyget DIMOIS har avslutas av flera kommuner.

Tabell 2: Rekvirerade medel (tkr) till och med 2025-03-31 vad gäller Fyrbodals kommunalförbund

	Ansökan	Rekvirerat 231001-- 250331	Kvarstår
Lön	1 992 000	1 045 392	+946 608
OH	400 000	151 800	+248 200
Externa tjänster	475 000	308 151	+166 849
Resor	40 000	10 436	+29 564
Lokaler	60 000	7 250	+52 750
Övriga kostnader	33 000	36 373	-3 373
Totalt	3 000 000	1 559 402	+1 440 598

Göteborgsregionen

Nätverk/samverkan

Ett nätverk med digitaliseringschefer etablerades i uppstarten av projektet vilket bland annat handlar om att få till kunskapsutbyte och stärka samverkan mellan kommunerna. I anteckningarna lyfts även arbetsgrupper som man avser starta upp eller ser behov av. Till exempel lyfts i anteckningarna från januari 2025⁶ att arbetsgrupper kopplat till AI Kompetens respektive Strategisk data analys ska startas upp. Nätverket möts regelbundet.

I lägesrapporter nämns olika aktiviteter som genomförts bland annat i samband med AllAgeHub och Innovationsplattformen. Här nämns också SKR:s Handslag digitalisering för välfärdsutveckling där en kartläggning gjorts hur detta kan implementeras i kommunerna i Göteborgsregionen.

Det har även genomförts ett arbete att identifiera behov och synergier inom kommunerna utifrån deras specifika behov. Fokus har varit på att förstå de specifika utmaningar och möjligheter som kommunerna står inför.

Digitaliseringsstrategen har haft uppdraget som regional samordnare för öppna data. I senaste lägesrapporten lyfts att flera kommuner har visat intresse för att gå med i detta samarbete vilket anges vara ett positivt tecken på en ökande förståelse för värdet att tillgängliggöra data.

6

<https://goteborgsregionen.se/natverk/natverkfordigitaltransformation.5.72b0739e191e4e20965258d8.html>. 2025-08-18.

Digital arena

Digitaliseringsstrategen samverkar med AllAgeHub som är en treårig satsning för samlat stöd i välfärdsteknik i Göteborgsregionen under 2024-2026. I intervjun lyfts att arbetet med till exempel digital arena delvis hanteras i denna samverkan då AllAgeHub har kontakter med näringsliv, akademi och liknande. I lägesrapporter nämns här bland annat Sahlgrenska Science Park. En aktivitet som genomförs vid AllAgeHub är så kallade presentationsträffar där digitaliseringsstrategen också deltar. Dessa träffar handlar om att ge kommunerna en möjlighet att utifrån deras identifierade behov bjuda in företag som kan presentera den välfärdsteknik som finns på marknaden. Vid de två tillfällena som genomförts har runt 80-90 personer deltagit och då främst från kommuner.

Vidare samverkar strategen även med Innovationsplattformen som handlar om att integrera AI i välfärdssektorns arbetsprocesser och verksamheter. Inom ramen för denna arena finns också samverkan med näringsliv och akademi. I lägesrapporter nämns här till exempel att omvärldsbevakning och kartläggning för att undersöka hur kommunerna kan dra nytta av AI-tjänster har genomförts.

Det framgår att de ser båda dessa arenor som viktiga och en typ av digitala arenor. Där arenorna lyfts vara på en verksamhetsnivå medan strategen sedan kan lyfta kunskap till sitt nätverk med digitaliseringscheferna och in i deras processer. Någon mer digital arena bedöms inte vara aktuell i dagsläget.

Även andra aktörer, till exempel AI Sweden, lyfts dock som en viktig arena för kommunerna.

Digitaliseringsrådet

GR:s representant deltar i digitaliseringsrådets aktiviteter och projekt. Vidare har man varit regional samordnare för öppna data vilket lyfts i deras första lägesrapport som en viktig resurs för att öka transparensen. Det pågår även omvärldsbevakning av till exempel SKR:s Handslag digitalisering för välfärdsutveckling och man har därför kartlagt hur arbetet kan implementeras i kommunerna inom Göteborgsregionens område.

Samarbete med övriga digitaliseringsstrategier lyfts också.

Resultat

Genomförandet av projektet har ett antal indikatorer fastställda i beslutet. I tabellen nedan anges dessa. I samband med utvärdering ombads utfall lämnas även om projektet inte är avslutat.

Tabell 3: Indikatorer i beslut för Göteborgsregionens kommunalförbund

Indikatorer	Förväntat	Utfall per aug. 2025
Antal delregionala aktörer som deltar genom projektet	20	15
Andel kommuner som deltar i länsgemensamma initiativ	50%	100%
Delregionalt digitaliseringsnätverk är aktivt	1	1

Vad gäller utfallet per augusti 2025 anges 15 aktörer delta. De som redovisas är aktörer utöver kommunerna och GR själva. Lägg dessa till (14 kommuner inklusive Kungsbacka samt GR) uppgår antalet aktörer till 30 stycken.

De offentliga aktörer som lyfts är BRG, Sahlgrenska Science Park, Chalmers School of Entrepreneurship, AI Sweden, Göteborgs förvaltning för inköp och upphandling, Drivhuset Göteborg samt AllAgeHub. Därtill lyfts även åtta företag.

Vad gäller kommunalt deltagande anges att alla kommuner deltar i länsgemensamma initiativ.

Finansiering

Nedan framgår hur medlen förväntas fördelas mellan olika kostnadslag i beslutet, de medel som rekvirerats sedan projektet startade fördelade på kostnadslag och slutligen hur mycket medel som kvarstår.

Göteborgsregionens senaste inkomna rekvisition avser perioden fram till 2025-06-30. Det innebär att återstående medlen (cirka 33 procent av beslutade medel) avser sista halvåret av projektperioden.

Tabell 4: Rekvirerade medel till och med 2025-06-30 vad gäller Göteborgsregionens kommunalförbund

	Ansökan	Rekvirerat 231001- 250630	Kvarstår
Lön	2 430 000	1 780 334	+649 666
OH	163 000	222 107	-59 107
Externa tjänster	274 000	2 575	+271 425
Resor	40 000	904	+39 096
Lokaler	60 000	16 990	+43 010
Övriga kostnader	33 000	1 084	+31 916
Totalt	3 000 000	2 024 005	+975 995

Boråsregionen Sjuhärad

Som tidigare nämnts kom projektet igång något senare i Sjuhärad. Under våren 2024 rekryterades en digitaliseringsstrateg med uppgift att ha det övergripande ansvaret, vilket innebär hålla kontakt med Digitaliseringsrådet och övriga strateger samt VGR. Tjänsten är på 50 procent.

Vidare bestämdes även i uppstarten att kommunerna behövde involveras mer direkt som digitaliseringsstrateger. En förfrågan gick ut och fyra kommuner var intresserade. I slutändan blev det två kommuner, Svenljunga respektive Herrljunga, som vardera lägger in personal på cirka 20 procent. Deras ansvar är att starta upp arbetsgrupper och driva frågorna gemensamt med övriga kommuner.

Kommunalförbundens representant är därmed inte med i detaljfrågorna eller driver arbetsgrupper. Under hösten är planen att titta på hur ska man göra framöver kopplat till arbetssätt. Det handlar om frågor som är det ett bra arbetssätt där några kommuner deltar aktivt i genomförandet, bör man i så fall växla mellan kommunerna.

Nätverk/samverkan

Respektive kommun har utsett en kontaktperson vilket är att betrakta som Sjuhärads digitaliseringsnätverk. Inom ramen för detta arbete har bland annat diskuterats var den största nyttan att samverka inom. Det finns därtill en styrgrupp bestående av kommunchefen.

Under 2024 togs en övergripande planering fram som även avser 2025. Digitaliseringsstrategen vid kommunalförbundet uppfattade ett stort engagemang med många idéer. I lägesrapporten för hösten 2024 anges att flertalet arbetsgrupper har startats upp för att driva arbetet vidare mellan träffarna. Arbetsgrupper som startat upp är till exempel kopplat till Microsoft (licenskostnader, molnfrågan mm), upphandling och kravspecifikationer kopplat till exempelvis GDPR och säkerhetsaspekter samt kopplat till SKR:s Handslaget. Det anges också en arbetsgrupp kopplat till informationssäkerhet.

Även om det just nu är finansierat som ett projekt uppfattar digitaliseringsstrategen vid Boråsregionen att det finns en långsiktig vilja och målsättning. Detta visas både genom att kommunerna själva är involverade, och att kommuncheferna valt att vara styrgrupp till kraftsamling digitalisering.

Digital arena

Någon specifik digital arena finns inte. Digitaliseringsstrategen vid kommunalförbundet nämner Tech Borås där samverkan mellan högskolan och näringsliv sker med till exempel innovationssprintar. Det har funnits samtal med kommun om till innovationssprintar och upphandling, men primärt är det idag fokus på små- och medelstora företag. Här lyfts dock i intervju att arbetssättet även skulle passa offentlig sektor.

Därtill sker samverkan med högskolan på olika sätt. I den senaste lägesrapporten lyfts bland annat att två kommuner har anmält sig att delta i samverkan med Högskolan i Borås för att testa ett nyutvecklat AI-verktyg som kan komma att stötta kommunerna i beslutsfattning.

Vidare finns redan en digital arena i Borås som samlar digitaliseringsansvariga från deras respektive förvaltningar. Denna arena lyfts också ha kontakt med högskolan i Borås. Det innebär att de bedömer att Borås redan har en struktur.

Digitaliseringsrådet

Digitaliseringsstrategen vid kommunalförbundet samt en av de kommunala representanterna sitter med i digitaliseringsrådet.

Resultat

Genomförandet av projektet har ett antal indikatorer fastställda i beslutet. I tabellen nedan anges dessa. I samband med utvärdering ombads utfall lämnas även om projektet inte är avslutat.

Tabell 5: Indikatorer i beslut för Sjuhärads kommunalförbund Boråsregionen

Indikatorer	Förväntat	Utfall per aug. 2025
Antal delregionala aktörer som deltar genom projektet	20	14
Andel kommuner som deltar i länsgemensamma initiativ	50%	100%
Delregionalt digitaliseringsnätverk är aktivt	1	1

Vad gäller delregionala aktörer som deltar lyfts kommunerna i Sjuhärad (8 st), kommunalförbundet, IUC, Högskolan i Borås, Tech Borås, Borås Parkering och Nätkraft.

Vidare anges att alla kommuner deltar i olika projekt. Det handlar om Öppen data, IoT, Green Fleets och Beredskap (förberedelsearbete).

Finansiering

I tabellen nedan framgår hur medlen förväntas fördelas mellan olika kostnadsslag i beslutet, de medel som rekviderats sedan projektet startade fördelade på kostnadsslag och slutligen hur mycket medel som kvarstår.

Boråsregionens senaste inkomna rekvisition avser perioden fram till 2025-03-31. Även om man tog upp vissa kostnader under våren 2024 framgår utifrån inkomna rekvisitioner att genomförandet i huvudsak startade hösten 2024. Kommunalförbundet har fått en förlängning av projektet till mars 2026. Det innebär att för det sista året har de drygt 86 procent av beslutade medlen att nyttja.

Tabell 6: Rekviderade medel till och med 2025-03-31 vad gäller Sjuhärads kommunalförbund Boråsregionen

	Ansökan	Rekviderat 240401-- 250331	Kvarstår
Lön	2 376 000	138 547	+2 237 453
OH	16 000	43 654	-27 654
Externa tjänster	475 000	195 667	+279 333
Resor	40 000	12 705	+27 295
Lokaler	60 000	0	+60 000
Övriga kostnader	33 000	20 069	+12 931
Totalt	3 000 000	410 642	+2 589 358

Skaraborg

Nätverk/samverkan

Ett digitaliseringsnätverk finns sedan tidigare och detta har rollen att vara en länk till kommunerna. Flera chefsnätverk, inklusive kommundirektörsnätverket, anges ha gjort digitalisering till en prioriterad fråga. Kommuncheferna är styrgrupp till digitaliseringsnätverket.

Insatser på kommunal nivå har varit att till exempel lyfta och följa upp AI-området samt tre digitaliseringsinitiativ (Addas⁷ kompetensforum, Digital post och Säker Digital Kommunikation). Skaraborgs kommuner har även ställt sig bakom de erbjudande som omfattas i SKR:s Handslag för digitalisering. I den senaste lägesrapporten (2024-10-01—2025-03-31)

⁷ Addas är ett företag inom SKR som arbetar med att stötta och avlasta SKR:s medlemmar vad gäller strategisk försörjning av varor, tjänster och kompetens för att vara bättre rustade för att leverera framtidens välfärd. www.adda.se. 2025-08-27.

nämns bland annat att en portfölj med åtta digitaliseringsinitiativ, däribland två AI-projekt och tre Handslagsinitiativ.

Digital arena

För att etablera en digital arena i Skaraborg som är starkt förankrad erhöll kommunalförbundet medel av VGR:s miljö- och regionutvecklingsnämnd (MRU) till en förstudie⁸ under 2025. Huvudintressenter för den är Högskolan i Skövde, Science Park Skövde och kommunalförbundet.

I ansökan/beslut lyfts att digital transformation innebär stora behov av kunskap och samverkan. Utmaningar är bland annat distansen mellan kommuner och regionala leverantörer, samt bristande kunskap om digitalisering hos kommuner, akademin och näringslivet. Dessa utmaningar är ska en digital arena möta genom analys, inspiration och kunskapsutbyte, vilket skapar nya partnerskap och utveckling. Digitaliseringsstrategier ska samverka mellan sektorer och skapa lösningar på samhällsutmaningar.

Förstudien kommer att slutrapporteras i slutet av 2025 vilket innebär att den inte är färdig när denna rapport tas fram.

Digitaliseringsrådet

Digitaliseringsstrategen deltar i digitaliseringsrådets genomförande. Skaraborg har i form av kommunalt deltagande haft en plats i digitaliseringsrådet sedan tidigare. Digitaliseringsstrategen lyfter att det rådet är en viktig struktur som under åren också har åstadkommit en hel del. Hen lyfter att det är viktigt att fånga såväl regionens sakkunskap kring digitalisering som det regionala utvecklingsperspektivet. Därtill är det av betydelse att alltid se på olika vägval kopplat till vilka som ska delta, till exempel bör rådet bli än bredare och i så fall vilken roll ska de olika deltagarna ha.

Resultat

Genomförandet av projektet har ett antal indikatorer fastställda i beslutet. I samband med utvärdering ombads utfall lämnas även om projektet inte är avslutat. Utfall per augusti 2025 anges i tabellen nedan.

⁸ Diarienummer MRU 2024-00373.

Tabell 7: Indikatorer i beslut för Skaraborgs kommunalförbund

Indikatorer	Förväntat	Utfall per aug. 2025
Antal delregionala aktörer som deltar genom projektet	20	21
Andel kommuner som deltar i länsgemensamma initiativ	50%	100%
Delregionalt digitaliseringsnätverk är aktivt	1	1

Deltagande aktörer utöver kommunerna i Skaraborg (15 stycken) är kommunalförbundet, Högskolan i Skövde, IUC, Science Park Skövde, Business Region Skaraborg och Skaraborgs sjukhus.

Vad gäller andelen kommuner som deltar i länsgemensamma initiativ lyfts exemplen som 15 kommuner involverade i Öppna data, 10 kommuner i Bibblis och 2 kommuner som är anslutna i IoT-plattformen.

Finansiering

Nedan framgår hur medlen förväntas fördelas mellan olika kostnadslag i beslutet, de medel som rekvirerats sedan projektet startade fördelade på kostnadslag och slutligen hur mycket medel som kvarstår. Skaraborgs senaste inkomna rekvisition avser perioden fram till 2025-03-31. För resterande period återstår nästan 40 procent av medlen.

Tabell 8: Rekvirerade medel till och med 2025-03-31 vad gäller Skaraborgs kommunalförbund

	Ansökan	Rekvirerat 231001-- 250331	Kvarstår
Lön	72 000	58 439	+13 561
OH	16 000	9 525	+6 475
Externa tjänster	2 779 000	1 719 955	+1 059 045
Resor	40 000	22 976	+17 024
Lokaler	60 000	12 900	+47 100
Övriga kostnader	33 000	14 673	+18 327
Totalt	3 000 000	1 838 459	+1 161 532

Analys

Detta avsnitt är i huvudsak baserat på de intervjuer som gjorts och utgår från utvärderingens frågeställningar.

Digitaliseringsstrateg

I princip alla respondenter uttrycker att det är bra med personer på kommunalförbundet som har fokus på digitalisering. Digitalisering är en fråga som engagerar kommunerna men som också ofta kräver samarbete över kommun respektive förvaltning. Detta anges möjliggöras genom att kommunalförbundet är involverat. Även om någon uttryckte att hen i uppstarten inte såg behovet att arbeta med frågan på delregional nivå har nu har ändrat uppfattning och ser behovet.

För respondenter utanför kommunala nivån är strategen till stor del just en person som kan möjliggöra att nå ut till flera kommunerna i ett samarbete. Vilket i sig underlättar då strategen är kopplat till kommunalförbundet.

”Jag tror man kommer åt kommunerna på ett betydligt bättre sätt via kommunalförbundet än utan.”

Det finns även ett par respondenter som uttrycker att de inte har så stor kunskap tjänsten eller vad syftet med digitaliseringsstrateg är även om de har haft kontakt per strategen i fråga.

”Min kontakt är ju lite mer övergripande kring hur vi kan nyttja /hens/ roll som digitaliseringsstrateg till att bedriva forskning och bedriva relevant utbildning.”

Något som merparten lyfter som positivt är de digitaliseringsnätverk som skapats i respektive delregion. Kommunalförbundets roll kopplat till digitalisering lyfts av flera respondenter som viktig utifrån att få till en samordning på delregional nivå så att kommuner inte hittar egna lösningar på problem. För utmaningar respektive syfte och effekter lyfts av några som samma för merparten kommuner. Kopplat till kommunerna lyfts dock att det kan finnas en skillnad i behov där de större kommunerna ofta klarar sig bra men särskilt de mindre kommunerna är i ett behov av att arbeta tillsammans.

Det innebär att strategen med sitt nätverk anges möjliggöra ett gemensamt lärande, en samverkan och struktur samt även en möjlighet att man kan skala upp till gemensamma initiativ. Många uttrycker dock

att man är i uppstarten i projektet och att strukturen just håller på att sätta sig.

"... jag tycker verkligen att de här nätverken är riktiga och värdefulla. För det är ju så många saker som man kan lära av varandra och kunna skala."

En annan roll för digitaliseringsstrategen som lyfts är omvärldsbevakning och att kunskap om olika initiativ sprids till kommunerna. Det kan handla om nationella initiativ som till exempel SKR:s Handslaget för digitalisering. Hur långt man har kommit i att sedan aktivera kommunerna i respektive delregion bedöms variera. Det finns dock också de respondenter som lyfter att de själva har kontakt och kunskap om olika initiativ. Inte förvånande lyfts av några respondenter att detta mindre kommuner har större behov av stöd.

".../digitaliseringsstrategen/ har varit med och gjort en omvärldsbevakning"

Bilden som ges är den bakgrund de digitaliseringsstrategier som finns idag har varierar. Från att vara mer av en projektledare till de som arbetat med digitalisering som fråga under en längre tid. Strategen uttrycks dock av en del att ha en roll liknande "översättare", "medlare" eller "spindeln i nätet". Strategen lyfts av flera inte vara direkt en del av de olika ansvar som en kommun hanterar (utbildning, social tjänst, välfärd osv), men däremot en person som kan lyfta fram digitalisering som verktyg till verksamheterna. Det finns här exempel där strategen mer aktivt deltar i projekthantering, till exempel får projektidéer pitchade för sig, alternativt deltar i skrivandet i samband med projektframtagande.

"Jag tänkte att /hen/ är en medlare mellan de olika perspektiven"

"...där kan en digitaliseringsstrateg vara en spindel."

Processer tar tid

I samband med frågan om framtida behov lyfter flera respondenter inklusive digitaliseringsstrategerna själva att de inte har hållit på så lång tid ännu.

"... har /man/ varit med ett tag så inser man att processer tar väldigt mycket längre tid än vad man kanske föreställer sig."

Sedan finns det någon som också gärna hade sett att digitaliseringsstrategen/kommunalförbundet hade varit mer proaktiva i

frågor utifrån att berätta för kommunerna vad man behöver göra. Detta ligger delvis i linje med andra uttrycker det utifrån att det måste bli verkstad respektive att det måste bli en förflyttning. Sedan lyfts kopplat till detta också en farhåga ifall kommunerna är redo samt om kompetensen finns. Här lyfts exempel som IoT-plattform men också SVEA⁹ inom ramen för AI Sweden.

”Så jag tycker det är inte bara prat och teorimöten utan det blir en del verkstad också på ganska lagom nivå”

Digital arena

Svaren från respondenterna om det finns en digital arena i deras delregion varierar. Det skiljer sig också i vad man lägger i begreppet digital arena.

Vissa lyfter till exempel de att det redan finns en, alternativt flera, digitala arenor i deras delregion. I Göteborgsregionen lyfts såväl AllAgeHub som Innovationsarenan fram. Vid AllAgeHub arbetar man med så kallade presentationsträffar som både är ett sätt för kommunerna att få omvärldsbevakning men också för näringslivet att få information vilka behov kommunerna står inför så att produkter och tjänster kan skapas som motsvarar behoven. Man lyfter också att det finns en process för testbäddar som är framtagna inom AllAgeHub. Arenorna kanske i sig inte endast har fokus på digitalisering utan snarare, som också lyftes ovan, ett fokus på ett verksamhets/ansvarsområde, och där digitaliseringsstrategen kan bidra med ”sitt” fokus. Respondenter lyfter även AI Sweden som en typ av arena. Och även andra ytor nämns där kommuner möter till exempel universitet/högskolor i form av utbildningar/inspirationsdagar mm.

Även Sjuhärad lyfter befintliga arenor som en typ av digital arena, till exempel har Borås stad redan en arena idag som de kallar digital arena där kommunernas verksamhetsutvecklare bjuds in för att bland annat lyssna på föredrag. En annan arena som också nämns är Tech Borås som idag dock har fokus på små- och medelstora företag och inte offentliga aktörer. Därtill lyfts att man trots det med till exempel högre utbildning

⁹ SVEA är ett samarbete mellan svenska myndigheter, kommuner, regioner och näringslivet, koordinerat av AI Sweden. Syftet är att främja nationell samverkan kring AI för textuppgifter och skapa förutsättningar för gemensamma lösningar i offentlig sektor. <https://www.ai.se/sv/projekt/en-gemensam-digital-assistent-offentlig-sektor>. 2025-08-29.

på olika sätt, till exempel genom att ta emot praktikanter från yrkeshögskolan.

Den bild som ges vad gäller Skaraborg är att man ser ett behov av en digital arena. De genomför därför som tidigare nämnts en förstudie under 2025 gällande detta. I intervjuerna nämns bland annat deras erfarenhet av att arbeta med andra typer av arenor som till exempel ASSAR, Sweden Game arena osv. Hur en kommande digital arena skulle kunna se ut kommer som resultat i förstudien. I intervjuerna ges till viss del en varierande bild hur en sådan digital arena skulle kunna utformas. Till exempel handlar det om en fysiskt digital arena eller en digital där testbäddarna finns hos kommunerna snarare? Ska det vara ett fokus på specifika områden där kommunerna behöver stöd eller bredare perspektiv? Och även om det finns frågor lyfts behovet av en typ av arena och likaså att arbeta tillsammans lyfts. I förstudien ingår som angetts tidigare Högskolan i Skövde, Science Park Skövde AB och kommunalförbundet i Skaraborg.

I Fyrbodalen har det under uppstarten framförallt fokus inom deras sätt att se på en digital arena varit kunskapsöverföring av olika slag till kommunerna. Detta anges grunda sig på att man för några år sedan testade en typ av innovationshubb med Innovatum men kommunerna angavs snarare ha behov av kunskap. Bilden som ges av respondenter är att det inte finns en digital arena idag men att det finns andra mer verksamhetsnära arenor som man skulle kunna använda sig av. Under hösten 2025 kommer dock en förstudie om en digital arena att genomföras.

Flernivåstyrning

Både den regionala nivån och den delregionala lyfts som viktiga för kommunerna. Det bedöms snarare handla om frågans/områdets karaktär som i vissa fall är bra att driva för hela regionen/alla kommuner medan i andra fall är bättre för att få med sig kommunerna att driva på delregional nivå.

”... det finns en strategisk riktning på regionnivå kring digitalisering. Den kan vi liksom förverkliga snarare än ta fram en ny strategifördelning.”

”För min del ser jag nog att det är lättare att samverka inom /kommunalförbundsområdet/ och så upplever jag att /strategen/ kan

bära perspektivet från hela VGR-ytan och ha kontakt med andra med motsvarande roller.”

Alla digitaliseringsstrategier sitter i det regionala digitaliseringsrådet. Från Boråsregionen sitter även en av de kommunala representanterna med. Merparten av övriga respondenter lyfter att de känner till rådet, till exempel lyfts arbetet med IoT-plattformen av flera. Här uttrycktes bland annat av en respondent att IoT-plattformen är ett viktigt initiativ för att få ”verkstad”. Och när det blir konkret lyfts det som viktigt att gå samman regionalt och på detta sätt spara resurser. Strategerna med sina nätverk lyfts som viktiga för att få till satsningar som den kommunala nivån är intresserad av. Och som en strateg uttryckte det så går det att göra så mycket inom digitaliseringsområdet. Därför är värdet och behovet för kommunerna centralt.

Bilden som ges av digitaliseringsrådet är att när digitaliseringsstrategerna kom med var en period med viss osäkerhet vad gällde uppdraget, vilka som borde delta, vilket fokus det skulle vara osv. Nu lyfts rådet fungera bättre och blivit mer konkret. En fråga som någon lyfter kvarstår är vilka områden ska inkluderas i rådet som är kopplat till regional utveckling. Ett område som nämns här är välfärd.

Även den nationella nivån lyfts i intervjuerna. Många nämner Handslaget för välfärdsutveckling genom digitalisering som SKR har enats om. Även Adda¹⁰ nämns i intervjuerna, samt AI Sweden och myndigheten för digital förvaltning (DIGG).

Det är flera respondenter som lyfter att de har egna kontaktytor med andra utanför Västra Götaland. Till exempel sitter digitaliseringsstrategen i Skaraborg med i det kommunala programrådet för SKR där till exempel Handslaget är en viktig del. Tidigare satt Fyrbodals representant med där vilket innebär att strategerna kan hjälpas åt. Vidare sitter digitaliseringsstrategen från Herrljunga kommun i AI-rådet¹¹ som leds i samverkan mellan AI Sweden och SKR. Även kommundirektörsnätverk nämns som en mötesplats där frågor kan diskuteras.

¹⁰ ADDA är ett företag inom SKR vars uppdrag är att stötta och avlasta SKR:s medlemmar gällande strategisk försörjning av varor, tjänster och kompetens. www.adda.se 2025-08-21.

¹¹ Ligger inom ramen för satsningen Kraftsamling för AI i kommuner och civilsamhälle som finansieras av Vinnova. I AI-rådet finns representanter från 12 kommuner med.

Slutsatser och rekommendationer

Slutsatser

Utvärderingen som är genomförd baseras på ett förhållandevis fåtal intervjuer. Satsningen på digitaliseringsstrategier är också begränsad i tid och det är svårt att på denna tid visa på effekter. Det är dock vissa aspekter som lyfts i utvärderingen som bör tas med inför den framtida eventuella fortsättningen.

Sammanfattningsvis är respondenterna i huvudsak nöjda med digitaliseringsstrategiernas roll i form av skapa nätverk med kommunerna, lyfta in digitaliseringen både till de som arbetar mer verksamhetsnära men också att de är en samtalspartner med till exempelvis regionen. Flera påtalar dock att de fortfarande är i uppstarten. Detta gäller inte enbart de som hade en försenad projektstart.

En fråga som diskussion inför ett framtida eventuellt beslut är därför vad är rimligt, under dessa förutsättningar, att hinna genomföra även om det togs upp i besluten.

Måluppfyllelse

I besluten för projekten anges tre mål. Att bedöma måluppfyllelse är en utmaning då det är svårt att isolera en aktivitet och bedöma vad har bidragit till resultatet och vad är omvärldsfaktorer. Kommunalförbunden ska enligt projekten ta fram en långsiktig plan inklusive finansiering för arbetet efter de två åren. Då slutrapporter inte finns tillgängliga finns dessa inte att tillgängliga ännu.

Långsiktiga hållbara strukturer

Den första målet handlar om att etablera långsiktiga hållbara strukturer på delregional nivå för samordning av det digitala utvecklingsarbetet. Att bedöma hållbarheten är inte möjligt på denna korta tid, men det finns idag digitaliseringsnätverk i respektive delregion. Den bild som också ges är att frågan om digitalisering är prioriterad hos kommunerna genom att exempelvis styrgrupper till nätverken består av kommunchefer. Detta torde tyda på att det finns en möjlighet till att arbetet blir bestående. Även respondenterna lyfter just samordning som en av några centrala delar av just nätverken som skapats.

Ökat antal kommuner och andra aktörer

Det andra målet är att det ska vara ett ökat antal kommuner och andra aktörer som deltar i kraftsamling digitalisering och dess aktiviteter.

Vad gäller kommunerna bedöms merparten delta i och med att det nu finns digitaliseringsnätverk i respektive delregion. Indikatorerna som lämnats in visar också detta då alla kommuner med några få undantag anges delta i länsgemensamma initiativ. Strategerna deltar även i det regionala digitaliseringsrådet och kan därmed arbeta tillsammans med regionens i en flernivåsamverkan.

Däremot kan inte utvärderingen svara på om arbetet i sig har bidragit till att kommunerna mer aktivt deltar i aktiviteter genom att en digitaliseringsstrategi finns, och om de deltar inte skulle ha gjort det ändå. Det finns de respondenter som lyfter att de redan innan projekten arbetade aktivt med digitalisering. Digitalisering är även ett område där det händer mycket och det utvecklas snabbt. Området är till exempel nationellt prioriterat med den uppdaterade nationell digitaliseringsstrategi för perioden 2025-2030. Denna strategi har som övergripande mål för att ”Sveriges digitala omställning ska ge ökad medborgarnytta, bättre välfärd, stärkt konkurrenskraft, höjd säkerhet och minskad administration”.

Med detta sagt är det dock troligt att, vilket också merparten intervjuer stödjer, att kommunerna har stöd av digitaliseringsstrategen vilket i sin tur borde bidra till ett ökat deltagande av kommunerna.

Om digitaliseringsstrategerna har nått andra aktörer i sin region är svårare att tydligt se utifrån intervjuerna. Eller i alla fall att det varierar för de olika delregionerna. För Göteborgsregionen är bilden att det finns kontakter med andra aktörer genom samverkan med arenor som AllAgeHub och Innovationsarenan. För Skaraborg är bilden att det också finns ett samarbete, till exempel pågår ju en förstudie om en digital arena där Högskolan i Skövde och Science Park Skövde ingår. Bilden som ges är dock att detta samarbete till viss del även fanns innan projektet, dvs projekten i sig kanske inte har inneburit ett ökat samarbete, men kanske fördjupat samarbetet med kommunalförbundet.

Vad gäller såväl Boråsregionen och Fyrbodalen är bilden som ges att man här i första hand har fokus på kommunernas deltagande i detta läge. Detta även om det lyfts exempel på olika samarbeten och samverkan med andra aktörer, till exempel i form av att ta emot praktikanter och att enskilda kommuner genomför satsningar med andra aktörer.

Delregional samverkansarena/digital arena

Det sista målet avser att en delregional samverkansarena med fokus på gemensamma digitala lösningar på samhällsutmaningar ska etableras. Detta mål bedöms inte till fullo ha uppnåtts.

I Göteborgsregionen nyttjar man, som lyfts ovan, befintliga arenor vilket innebär att det inte har etablerats någon ny arena. Denna lösning bedöms utifrån intervjuerna vara ändamålsenligt hanterat.

Vad gäller Skaraborg har man erhållit medel för att genomföra en förstudie om digital arena. Detta tyder på att det inte inom projektet för digitaliseringsstrategen var rimligt att etablera en samverkansarena. Detta gäller troligen de andra delregionerna också som endast under senaste tiden återupptagit frågan om digital arena. Den bild som ges är att det snarare handlar om att ge kommunerna stöd i form av kunskap om digitalisering, skapa samverkan mellan kommuner osv.

Utöver de arenor som lyfts nämns här även att kommunerna/kommunalförbunden har (egna) dialoger med andra aktörer som högskola/universitet, samt att AI Sweden också är en viktig arena kopplat till digitalisering.

Hur de olika delregionerna tar sig an frågan om digital arena varierar därmed. Det ges ingen tydlig bild om detta enbart handlar om den begränsade tid som projekten har pågått eller om det faktiskt inte finns något efterfrågat behov av en digital arena – eller vad man då lägger i begreppet. Till exempel lyfts i intervjuer att Borås stad redan har en egen digital arena bestående av kommunens verksamhetsutvecklare. Vidare att man vid behov arbetar med praktikanter mm. I Fyrbodalen testade man för några år sedan en form av Innovationshubb men kommunernas behov bedömdes handla mer om ökad kunskap och därmed övergick man till föreläsningar.

Målet lyfter också att den digitala arenan ska ha fokus på gemensamma digitala lösningar på samhällsutmaningar. Bilden som ges av intervjuerna är att inom ramen för projektet utgår mycket från behoven som finns hos kommunerna. Men även detta kan i sin tur kräva prioriteringar då digitalisering i sig går in i alla av en kommuns områden vilket också i sin tur påverkar samarbetspartners och fokus i en digital arena.

Rollen digitaliseringsstrategi

Digitaliseringsstrategin beskrivs ha en roll mellan mer verksamhetsnära genomförande (välfärd, utbildning mm) och digitalisering. Detta utifrån att

kunna sortera i de behov som kommunerna lyfter och att sedan kunna koppla detta till vad som lyfts från nationell och regional nivå. Den bild som ges är att vissa kommunalförbund har valt att ha digitaliseringsstrategier som är mer av projektledare/samordnare, till andra förbund där strategen är mer av en ”expert” inom digitalisering. Det går inte utifrån utvärderingen se vad som är att föredra, och finns säkert även olika delregionala behov som styr. Det är dock viktigt att ha detta i åtanke då det i sig kan påverka kommande inriktning, genomförande och måluppfyllelse.

Det finns respondenter som lyfter att det är viktigt att det blir ”verkstad” i genomförandet (liknande Handslaget och IoT) snarare än samverkan för samverkans skull. Bilden som gavs både i beslut och i intervjuer är att det finns många nationella och regionala initiativ som är tänkta att genomföras på kommunal nivå. Respondenterna lyfter att kommunerna (fortsatt) behöver stöd i att prioritera och att koppla samman deras behov med olika initiativ. Detta kopplat till att flera respondenter lyfter att kommunerna (och kanske då särskilt de mindre) varken har tid eller möjlighet att vara uppdaterade.

Kraftsamling digitalisering

Motiveringen av besluten för digitaliseringsstrategierna var att bidra till att skapa en hävstång till genomförandet av kraftsamling digitalisering. I den remissversion som nu är ute av den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021-2030 finns inte digitalisering med som förslag på kraftsamling.

Då många lyfter nyttan med att kommunerna samverkar kring digitalisering lyfts av vissa en viss oro när kraftsamlingen eventuellt avslutas. Det finns de som lyfter att kommunerna behöver mer kunskap och stöd av såväl kommunalförbunden som regionen. Det sistnämnda handlar om att vissa frågor är viktiga att driva på regional nivå (här nämns IoT-projektet), medan andra frågor är viktiga att driva på delregional nivå (här nämns samverkan).

Rekommendationer

Att arbeta inom digitalisering där det händer mycket och fort kan vara svårt för till exempel kommunerna och då särskilt de mindre kommunerna att hinna med i utvecklingen. Det kan utifrån detta vara rimligt att digitaliseringsstrategierna får ytterligare tid att arbeta vidare. Med detta sagt är det dock viktigt att en eventuell fortsättning tydligt visar vilken

inriktning som är tänkt och att detta baseras på insatslogik utifrån respektive delregions behov och utmaningar.

Det får även bedömas som centralt att tydliggöra om och i så fall hur satsningen förväntas bidra till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin utifrån att digitalisering inte föreslås vara en kraftsamling från och med nästa år. Detta kopplar i sin tur till behovet och genomförandet kanske främst vad gäller en digital arena som torde vara den som i huvudsak kan förväntas bidra till den långsiktiga prioriteringen Stärka innovationskraften.

Utvärderingen har landat i följande rekommendationer:

- Utgå från insatslogik i framtagandet av en eventuell fortsättning. Detta för att tydliggöra vilka aktiviteter som ska göras för att skapa resultat och på sikt effekter. Här behöver man också ta med vilken omfattning som behövs för respektive delregion. I nuvarande beslut anges till exempel lika förväntat utfall av alla indikatorer vilket borde variera utifrån hur långt man har kommit i sitt arbete, samt utifrån till exempel antal kommuner.
- Tydliggör och konkretisera (genom insatslogik) vad som avses med en digital arena. Detta gäller de delregioner som tänker gå vidare och utveckla en (eller flera) digitala arenor. Detta då det idag inte verkar finnas någon samsyn kring vad som avses. Frågor att besvara är vad förväntas en digital arena bidra med och vilken roll har digitaliseringsstrategen i detta arbete. Det handlar vidare även att se vilka behov kommunerna har av en men också att tydliggöra hur andra aktörer ska involveras och att deras eventuella intresse belysas. Här bör även ingå att se över andra befintliga arenor så att inga parallella spår skapas.
- Om en digital arena förväntas vara en typ av innovationsarena liknande till exempel ASSAR i Skaraborg är det viktigt att kontakter med andra aktörer än kommunerna tas utifrån vad dessa aktörer ser som utmaningar och behov. Här kan resultatet från Skaraborgs förstudie vara viktiga att ta del av även för det fortsatta arbetet i övriga delregioner.
- Se över möjligheten att utveckla samarbetet än mer mellan digitaliseringsstrategerna utifrån att det till exempel anges att det finns en skillnad på behov mellan mindre respektive större kommuner som finns i alla delregioner. Här kan man eventuellt se

på hur samverkan mellan de personer på kommunalförbunden som arbetar med fullföljda studier som också är kopplat till en kraftsamling i den regionala utvecklingsstrategin.

- Om satsningen på strategier fortsatt kommer att erhålla medel från Västra Götalandsregionen bör en större utvärdering genomföras i slutet projektperioden för att få fler kommuner, men även andra aktörer att få säga sitt om resultat och effekter.

Bilaga intervjupersoner

Organisation	Namn	Delregion
AllAgeHub (GR)	Johanna Lundgren	Göteborgsregionen
Bengtstors kommun	Björn Lindeberg	Fyrbodals
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	Madelene Alfinsson	Sjuhärad
Fyrbodals Kommunalförbund	Henrik Strömberg	Fyrbodals
Göteborgsregionens kommunalförbund	Christina Thordén	Göteborgsregionen
Göteborgsregionen kommunalförbund	Sara Nordenhielm	Göteborgsregionen
Göteborgsregionens kommunalförbund / Innovationsarenan	Sofia Larsson	Göteborgsregionen
Herrljunga kommun	Anna L Bengtsson	Sjuhärad
Högskolan i Borås	Gustaf Juell-Skielse	Sjuhärad
Högskolan i Skövde	Tehseen Aslam	Skaraborg
Lysekils kommun	Karolina Samuelsson	Fyrbodals
Partille kommun	Anna Hartung	Göteborgsregionen
Science Park Skövde	Ingi Jonasson	Skaraborg
Skara kommun	Linda Essehlott Hermansson	Skaraborg
Skaraborgs kommunalförbund	Fredrik Edholm	Skaraborg
Skövde kommun	Johan Rahmberg	Skaraborg
Svenljunga kommun	Quang Nguyen	Sjuhärad
Öckerö kommun	Jerker Lundberg	Göteborgsregionen